

UNIwersytet JANA KOCHANOWSKIEGO W KIELCACH

Analiza treści recenzji wniosków składanych do Narodowego Centrum Nauki w 2020 roku

Dział Nauki UJK

Kielce, czerwiec 2021 r.

Opracowała: Agnieszka Bygar

Dział Nauki Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	4
1. OCENA PROJEKTU	5
1.1 Poziom naukowy projektu badawczego.....	5
1.2 Potencjalny wpływ projektu badawczego.....	7
1.3 Możliwość wykonania projektu badawczego	8
2. KWALIFIKACJE NAUKOWE KIEROWNIKA PROJEKTU.....	9
2.1 Osiągnięcia naukowe kierownika projektu (oraz opiekuna naukowego projektu w przypadku konkursu Preludium).....	9
2.2 Udział kierownika projektu w ciągu ostatnich 10 lat w projektach badawczych niewspółfinansowanych z polskiego budżetu (budżetów krajowych), wyłonionych w drodze konkursowej w ramach programów ramowych Unii Europejskiej w zakresie badań naukowych i innowacji (ERC, 7 Program Ramowy, Horyzont 2020 i Horyzont Europa).....	10
3. ZARZĄDZANIE DANymi	10
4. KWESTIE ETYCZNE PLANOWANYCH BADAŃ.....	10
5. MOCNE STRONY WNIOSKU	11
6. SŁABE STRONY WNIOSKU.....	11

WPROWADZENIE

W celu zebrania danych dotyczących recenzji wniosków składanych przez Pracowników i Doktorantów Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach do Narodowego Centrum Nauki w ramach konkursów OPUS i PRELUDIUM w 2020 roku Prorektor ds. Nauki prof. dr hab. Agnieszka Gałuszka wysłała drogą mailową pismo do kierowników 41 złożonych w 2020 roku wniosków. W odpowiedzi otrzymano recenzje 31 projektów, co oznacza, że stopa zwrotu wynosiła 76%.

W oparciu o zebrane dane przeprowadzona została analiza treści recenzji, której celem było zidentyfikowanie tych elementów wniosków, za które recenzenci i eksperci NCN przyznają najwięcej punktów oraz tych, za które przyznają punktów najmniej lub nie przyznają ich wcale. Tym samym, celem nadrzędnym dokonanej analizy było zidentyfikowanie najmocniejszych i najsłabszych stron wniosków wysyłanych do NCN, a także określenie elementów mających największy wpływ na to, czy dany wniosek zostanie zakwalifikowany do finansowania.

Rezultaty analizy zostały przedstawione w formie syntezy elementów recenzji wraz z komentarzem autora analizy, w podziale na ich negatywny i pozytywny wydźwięk, biorąc pod uwagę te, które miały charakter ogólny i nie odnosiły się do specyfiki konkretnego wniosku, na którą – jak wiadomo – ma wpływ m.in. dziedzina nauki, której dotyczy zgłaszany projekt oraz związana z tym metodologia prowadzenia badań naukowych.

Analiza została podzielona na poniższe kategorie, zgodnie z kryteriami arkusza *Oceny wniosków w konkursach na projekty badawcze*¹:

1. OCENA PROJEKTU
  - 1.1. Poziom naukowy projektu badawczego
  - 1.2. Potencjalny wpływ projektu badawczego
  - 1.3. Możliwość wykonania projektu badawczego
2. KWALIFIKACJE NAUKOWE KIEROWNIKA PROJEKTU
  - 2.1. Osiągnięcia naukowe kierownika projektu (oraz opiekuna naukowego projektu w przypadku konkursu Preludium)
  - 2.2. Udział kierownika projektu w ciągu ostatnich 10 lat w projektach badawczych niewspółfinansowanych z polskiego budżetu (budżetów krajowych), wyłonionych w drodze konkursowej w ramach programów ramowych Unii Europejskiej w zakresie badań naukowych i innowacji (ERC, 7 Program Ramowy, Horyzont 2020 i Horyzont Europa)
3. ZARZĄDZANIE DANYMI
4. KWESTIE ETYCZNE PLANOWANYCH BADAŃ
5. MOCNE STRONY WNIOSKU
6. SŁABE STRONY WNIOSKU

Przy analizie treści recenzji zapewniona została anonimowość kierowników projektów i ich zespołów. Przedstawione dane i komentarze służą do wskazania mocnych i słabych stron wniosków aplikacyjnych, a także stanowią swego rodzaju zbiór dobrych i złych praktyk, o których należy pamiętać pisząc własny projekt, nie należy jednak traktować ich jako przewodnika gwarantującego zdobycie grantu. Zebrane dane mają pomóc zobrazować proces recenzji wniosków i sposób ich oceny.

---

¹ Załącznik nr 1 w: https://www.ncn.gov.pl/sites/default/files/pliki/uchwaly-rady/2021/uchwala12_2021-zal1.pdf

1. OCENA PROJEKTU

1.1 Poziom naukowy projektu badawczego

Ocenie podlega poziom naukowy i znaczenie projektu, oryginalność i nowatorski charakter planowanych badań lub zadań badawczych. Poziom naukowy projektu należy oceniać w kontekście międzynarodowym.

Negatywne elementy recenzji:

- brak oryginalności/nowatorskości
- brak analizy stanu wiedzy
Jeśli kierownik nie zna aktualnego stanu wiedzy w badanym obszarze (tzw. state of the art) to jak może określić lukę w badaniach, braki, które należy uzupełnić?
- nieokreślony, niejasny problem badawczy/pytania badawcze
- niemożność dokonania oceny spodziewanych rezultatów
Czasem wnioski zawierają tyle niejasności lub niedopowiedzeń, że recenzentom jest trudno ocenić jakość wniosku i jego spodziewane rezultaty.
- brak uzasadnienia celowości realizacji projektu
Po co? Dlaczego? Dla kogo? Jak wpłynie to na naukę i społeczeństwo?
- słaba argumentacja lub jej brak
- brak hipotezy
- niski/znikomy/brak wpływu na rozwój dyscypliny
- brak opisu planowanych publikacji
Jeśli kierownik nie zaplanuje, że wyniki badań zostaną opublikowane w (najlepiej w czasopiśmie o międzynarodowym zasięgu) to projekt zostaje uznany za „nierokujący”, tj. bez potencjalnego wpływu na rozwój dyscypliny, społeczeństwo i karierę samego kierownika.
- zły dobór panelu
Źle dobrany panel skutkuje nieodpowiednim doбором ekspertów do oceny wniosku – nie mających kompetencji adekwatnych to tematyki wniosku, a więc niebędących w stanie go rzetelnie ocenić. Takie wnioski są odrzucane.
- niski/znikomy/ brak wpływu na społeczeństwo
- niejasny cel lub jego brak
Powinien znajdować się już w pierwszym akapicie opisów merytorycznych.
- niejasny opis metodologii badawczej lub jego brak
- słaba analiza ryzyka
- brak badań pilotażowych/wstępnych
- proponowany projekt nie ma charakteru pracy naukowej
- niechlujne piśmiennictwo
Niechlujny wniosek = ryzyko, że kierownik projektu nie ma wystarczającej dyscypliny, aby go z powodzeniem zrealizować.
- niewłaściwa proporcja opisów merytorycznych do bibliografii, np. 2 strony opisu, 2,5 strony literatury
- uwaga na projekty typu: przegląd literatury
Należy porządnie zastanowić się, czy taki przegląd nie powinien przypadkiem poprzedzać projektu (będąc elementem naszej analizy stanu wiedzy) a nie stanowić jego meritum?
- lakoniczne, niepełne, niespójne opisy merytoryczne
- ograniczenie badań do regionu, kraju itp.
Rezultaty projektów mają jak najbardziej przyczynić się do rozwoju dyscypliny, docierając przy tym do możliwie jak najszerszej grupy odbiorców, dlatego przez ograniczenie

realizacji projektu do niewielkiego obszaru geograficznego ograniczamy również szanse na uzyskanie finansowania.

- brak opisu zadań badawczych lub opis szczerkowy, lakoniczny
- brak spójności między częściami wniosku

Ma związek z omówioną wyżej niechlujnością w pisaniu wniosków.

- wyniki projektu istotne tylko dla wąskiej grupy odbiorców
- treści mylące, wprowadzające w błąd
- braki skutkujące niemożnością oceny wykonalności projektu
- niejasny/źle skonstruowany plan badań
- niejasne procedury zbierania danych
- nazwanie wskaźników bez określenia ich miary

Jeśli wniosek zawiera określenie jakiegoś wskaźnika, że np. grupy pacjentów, którą zamierzamy przebadać, to zawsze należy podać wielkość tego wskaźnika – a na etapie projektu monitorować jego wykonanie.

- podejmowanie tematyki nieistotnej pod względem naukowym
- powielanie badań

Jeśli recenzent jest w stanie doszukać się wyników badań jakie planujemy w ogólnie dostępnej literaturze to oznacza to, że nie przeanalizowaliśmy zbyt dokładnie stanu wiedzy w danym obszarze. Recenzent nie dopuści do ponownego sfinansowania badań, które już ktoś przed nami wykonał.

- niejasna, niespójna oś czasu lub jej nieokreślenie

System informatyczny służący do składania wniosków do NCN (ZSUN OSF) nie zawiera obowiązkowego harmonogramu do wypełnienia, a jedynie tzw. Plan Badań (bez podawania osi czasu dla poszczególnych zadań). Jednak nie oznacza to, że nie możemy dodać harmonogramu (w formie znanego wykresu Gantta), tak aby uświadomić oceniającym długość trwania zadań i zależności między nimi.

Pozytywne elementy recenzji:

- klarowny, jasny cel
- tematyka na czasie (modna i/lub ważna)

Zaletą tematyki modnej jest z pewnością to, że porusza ważne zagadnienia, które w danym czasie zajmują większość badaczy danej dziedziny (np. Covid-19). Zwiększa to szanse na uzyskanie finansowania. Jej minusem jest jednak fakt, że panuje duża konkurencja między naukowcami, jak również wnioskami jakie wpływają do NCN, co oznacza, że nasz wniosek musi się naprawdę wyróżniać na tle pozostałych.

- innowacyjność
- szeroki zakres problemu badawczego
- projekt ambitny, ważny pod względem naukowym i społecznym

Trzeba szczególnie uważać przy poziomie ambizności wniosku – jeśli nie jest zbyt ambitny, wniosek najprawdopodobniej zostanie uznany za niewarty finansowania, jeśli natomiast w ocenie recenzentów będzie zbyt ambitny – może zostać uznany za zbyt trudny do realizacji, niosący duże ryzyko niepowodzenia.

- określenie osi czasu i harmonogramu zadań
- jasno sformułowane metody badawcze
- widoczny wkład pracy

To widać kiedy w opracowanie wniosku włożono dużo pracy, kiedy jest „dopieszczony”, ze stosownie dobraną bibliografią, opatrzonej infografiką, kiedy zadbano o detale, tj. najważniejsze fragmenty są podkreślone czy wytłuszczone, kiedy wniosek po prostu przyjemnie się czyta.

- znajomość podejmowanej tematyki
- plan badań "nieprzekombinowany"

Nie ma jednej odpowiedzi na to ile zadań badawczych powinno być w planie badań. To zależy od stopnia skomplikowania wniosku, budowy zespołu i podziału zadań, specyfiki badań itp. Na pewno niemożliwe jest, aby plan zawierał tylko jedno zadanie, z drugiej strony rozdrabnianie planu do każdej najmniejszej czynności niepotrzebnie „nadmuchuje” plan.
- umotywowanie podjęcia danej tematyki/problemu
- umocowanie w teorii
- informacje przedstawione w sposób graficzny, tabelaryczny, materiał foto
- projekt przyczyni się do rozwoju badań, również na poziomie międzynarodowym
- duży potencjalny wpływ planowanych publikacji

1.2 Potencjalny wpływ projektu badawczego

Ocenie podlega możliwy wpływ projektu na dziedzinę/ę badawczą w skali światowej oraz szanse na najwyższej jakości publikacje naukowe i inne efekty projektu; potencjalny wpływ projektu należy ocenić w kontekście międzynarodowym, biorąc pod uwagę specyfikę dziedziny badawczej oraz różne formy możliwego wpływu i upowszechniania efektów projektu.

Negatywne elementy recenzji:

- niski wpływ (w porównaniu do innych wniosków)
- trudno ocenić wpływ przez różne przyczyny (słaby dorobek kierownika, spodziewany brak publikacji w dobrych czasopismach zwłaszcza międzynarodowych, składanie obietnic bez pokrycia, wskazanie grup docelowych bez uzasadnienia, słabo opisany wniosek)
- niski wpływ z uwagi na fakt, że wyniki będą ważne jedynie dla wąskiej grupy naukowców
- brak wpływu lub wpływ znikomy
- wyniki ważne tylko dla odbiorców krajowych przez co międzynarodowi wydawcy i czasopisma mogą nie być zainteresowane publikacją
- wpływ ograniczony geograficznie
- brak planu upowszechniania wyników
- niewystarczający opis oczekiwanego wpływu względem stanu wiedzy
- wysoka liczba już dostępnych publikacji w tym temacie skutkuje dużą konkurencją o miejsce w dobrym czasopiśmie

Pozytywne elementy recenzji:

- przyczyni się do większego zrozumienia problemu i opracowania rozwiązań dla odbiorców końcowych
- duży prognozowany wpływ
- ciekawy temat, globalny problem mający wpływ na gospodarkę społeczno-ekonomiczną
- zaplanowane publikacje wyników w międzynarodowych czasopismach
- wpływ może wystąpić o ile wyniki zostaną opublikowane w międzynarodowych czasopismach

- projekt może stymulować dalsze badania i nawiązanie współpracy międzynarodowej
- znaczący wkład w dyscyplinę

1.3 Możliwość wykonania projektu badawczego

Ocenie podlega możliwość wykonania planowanych badań, w tym dobór metodologii ze względu na zakładane cele projektu, opis zarządzania ryzykiem, kwalifikacje kierownika projektu, skład zespołu badawczego, infrastruktura i aparatura badawcza, współpraca międzynarodowa (o ile dotyczy), inne czynniki mające wpływ na możliwość wykonania projektu.

Negatywne elementy recenzji

Wykonalność projektów została oceniona jako niska lub znikoma ze względu na poniższe czynniki:

- brak powiązania metodologii z celami
- słaby opis zarządzania ryzykiem lub jego brak
- słabo opisana metodologia
- brak uzasadnienia zadań
- lakoniczny opis zadań i metodologii
- niejasny cel
- brak danych
- brak określonej osi czasu
- brak jasno opisanego harmonogramu prac
- słaby opis zespołu, zbyt lakoniczny podział zadań i wymaganych kwalifikacji
- analiza ryzyka wskazująca na duże prawdopodobieństwo jego wystąpienia, ale brak planu zapobiegania ryzyku i działań naprawczych
- zbyt dużo zadań, a za mało czasu - źle opracowany harmonogram
- niejasny zakres materiału badawczego, niejasne kryteria jego doboru

Powyższe uwagi sugerują jedno – aby recenzent mógł ocenić wykonalność projektu potrzebuje przede wszystkim wiedzieć jak projekt będzie umiejscowiony w czasie (można to rozwiązać umieszczając wykres Gantta lub inny dowolny harmonogram), jak zaplanowano metodologię oraz jasny i klarowny podział zadań w zespole (w przypadku projektów zespołowych). Dobrze widziana jest również analiza ryzyka – identyfikacja ryzyk, zaplanowanie działań im przeciwdziałających oraz działań naprawczych, w przypadku niepowodzenia tych pierwszych. Najgorsze co można zrobić to udawać, że ryzyka nie ma. Pamiętajmy też o tzw. ryzykach pozytywnych, czyli okolicznościach sprzyjających naszemu projektowi jakie mogą wystąpić i mających pozytywny wpływ na jego realizację.

Pozytywne elementy recenzji

Wykonalność projektów została oceniona jako potencjalna lub wysoka ze względu na poniższe czynniki:

- kompetencje kierownika
Im większe kompetencje kierownika w danym obszarze tym większe szanse powodzenia wniosku.
- współpraca międzynarodowa
- badania wstępne
- jasno opisane metody i zadania

- zastosowanie znanych metod
Należy uważać na stosowanie znanych w danej dyscyplinie metod badawczych. Z jednej strony zwiększają poziom wykonalności projektu, z oczywistych względów. Z drugiej jednak, trzymanie się tylko znanych i powszechnie stosowanych metod może zostać uznane za mało ambitne i nienowatorskie.
- kompetencje zespołu
- odpowiednio dobrana metodologia (logiczna)
- plan pracy
- dobre kryteria wyboru obiektów badań, jasny harmonogram
- analiza ryzyka

2. KWALIFIKACJE NAUKOWE KIEROWNIKA PROJEKTU

2.1 Osiągnięcia naukowe kierownika projektu (oraz opiekuna naukowego projektu w przypadku konkursu Preludium)

Osiągnięcia naukowe kierownika projektu w ciągu ostatnich 10 lat; ocena powinna uwzględniać etap kariery naukowej, przerwy w karierze oraz różnego rodzaju efekty naukowe oceniane w kontekście międzynarodowym, w szczególności: (1) znaczący wkład w dziedzinę/y lub dyscyplinę/y, (2) do 10 najważniejszych publikacji z ankiety dorobku we wniosku, w tym do 3 prac z tego wykazu dołączonych do wniosku w postaci plików pdf, a w przypadku działalności naukowej z zakresu twórczości i sztuki, do 10 najważniejszych prac lub dokonań artystycznych i artystyczno-naukowych z ankiety dorobku, (3) materialne efekty badań realizowanych w ramach dotychczasowych grantów (publikacje, zbiory danych, oprogramowanie itp.), (4) referaty na uznanych międzynarodowych konferencjach, w tym wykłady na zaproszenie, (5) nagrody naukowe, nagrody artystyczne lub członkostwo w uznanych organizacjach międzynarodowych, (6) międzynarodową rozpoznawalność, (7) inną aktywność naukową.

Negatywne elementy recenzji:

- opis kariery sprowadza się do wymienienia zajmowanych stanowisk
- brak rozpoznawalności międzynarodowej
- mało publikacji, zwłaszcza międzynarodowych
- brak cytowań lub niska cytowalność
- brak projektów
- ocena dorobku w świetle czasu od doktoratu
Recenzenci oceniają czas jaki upłynął np. od obrony doktoratu przez kierownika projektu oraz co mógł/mogła w tym czasie osiągnąć jako naukowiec. a co faktycznie zostało osiągnięte.
- projekt nieznacznie wpłynie na rozwój kariery kierownika i jego dorobek publikacyjny lub nie wpłynie wcale
- rozpoznawalność ograniczona geograficznie
- publikacje o zasięgu lokalnym
- artykuły publikowane w czasopiśmie bez IF lub o $IF < 1$
- udział w projektach o ograniczonym wpływie na dyscyplinę
- brak współpracy międzynarodowej
- brak doświadczenia kierownika w tematyce projektu
- publikacje wyłącznie o charakterze dydaktycznym lub popularyzatorskim

- publikacje nieadekwatne do tematu projektu

Pozytywne elementy recenzji:

- ważne publikacje w dobrych czasopismach
- kierownik jako doświadczony badacz (członek rad naukowych, stowarzyszeń itp., ma na koncie wykłady gościnne, uczestnictwo w międzynarodowych seminariach, pełni dodatkowe funkcje)
- publikacje w międzynarodowych recenzowanych czasopismach
- nagrody, granty, współpraca międzynarodowa
- granty badawcze, zwłaszcza międzynarodowe
- kierownik-specjalista
Kierownik o dużej wiedzy i doświadczeniu w obszarze wniosku jest gwarancją jego powodzenia.

2.2 Udział kierownika projektu w ciągu ostatnich 10 lat w projektach badawczych niewspółfinansowanych z polskiego budżetu (budżetów krajowych), wyłonionych w drodze konkursowej w ramach programów ramowych Unii Europejskiej w zakresie badań naukowych i innowacji (ERC, 7 Program Ramowy, Horyzont 2020 i Horyzont Europa)

Negatywne elementy recenzji:

- brak udziału w jakichkolwiek przedsięwzięciach projektowych

Pozytywne elementy recenzji:

- przy braku projektów zagranicznych doceniano projekty krajowe, nawet niekoniecznie te badawcze, wtedy liczy się ogólne doświadczenie projektowe

3. ZARZĄDZANIE DANYMI

Element obowiązkowy, w dodatku w języku angielskim. Projekty, w których nie gromadzi ani nie przetwarza się różnego rodzaju danych są rzadkością. Dlatego też nie zaleca się zaznaczenia, że ta kwestia nas „nie dotyczy” – w odpowiedzi prawdopodobnie przeczytamy w recenzji, że nie włożyliśmy zbyt dużo wysiłku w nasz projekt.

4. KWESTIE ETYCZNE PLANOWANYCH BADAŃ

Nie dotyczą wszystkich wniosków, a w tych, których dotyczą nie można pominąć tej ankiety. Szczególnie trzeba pilnować spójności wniosku, np. kiedy w opisie merytorycznym recenzent

doszuka się informacji, że zamierzamy przeprowadzać ankiety zawierające dane osobowe, a kwestionariusz dotyczący kwestii etycznych nie będzie o tym wspominał ani słowa.

5. MOCNE STRONY WNIOSKU

- szeroki zakres badanego obszaru
- interesujący pomysł, omawiany na arenie UE, publikacje kierownika w danym temacie
- projekt innowacyjny, interdyscyplinarny, cytowane ważne badania, opisane metody badawcze
- publikacje w tematyce projektu, projekt dotyczy wąskiej dziedziny wiedzy o znaczeniu praktycznym
- interesujący temat, dobry dorobek kierownika, doświadczenie projektowe
- realistyczne podejście do kosztorysu
- wybrana bibliografia uzasadnia ważność podjętego tematu, wniosek zbada kilka hipotez
- dobrze znana i dopasowana do planowanych badań metodologia, zaplanowanie udziału doktoranta, współpraca międzynarodowa
- zespół posiadający odpowiednie umiejętności, jasno postawione pytania badawcze, kierownik ma wiedzę na dany temat
- określony zakres projektu
- podjęty temat jest ważny z punktu widzenia ograniczonego terytorialnie, wniosek jasno napisany
- wniosek porządnie przygotowany, podjęcie ważnego tematu, badania nowatorskie, dokładny przegląd literatury, mocne uzasadnienie hipotez, przemyślany plan badań
- dobry pomysł i rozpoznanie niszy na podstawie wcześniejszych badań, dobry dorobek kierownika, dobra metodologia, szczegółowe wyceny - widać wkład pracy, planowane publikacje po angielsku
- wniosek dobrze przygotowany, kierownik doświadczony i kompetentny, dużo publikacji w krajowych wydawnictwach, temat interesujący
- zasadność przeprowadzenia takich badań, przybliżenie tematyki szerokiej publiczności, znaczenie wyników projektu dla społeczeństwa

6. SŁABE STRONY WNIOSKU

- brak wiary kierownika w ważność projektu
- trudność w zrozumieniu korzyści z projektu i jego znaczenia
- proponowany projekt to zwykła analiza niepotrzebująca dodatkowego wsparcia finansowego
- nieuzasadniona celowość projektu, brak opisanych spodziewanych rezultatów, słabo opisana metodologia, słaby dorobek kierownika
- brak uzasadnienia dla głównych założeń, stwierdzenia kierownika bez potwierdzenia w rzeczywistości, słaba metodologia
- język angielski projektu na niskim poziomie
- słabej jakości plan upowszechniania, kierownik i zespół nie mają doświadczenia projektowego, nieumotywowany wybór obiektów badawczych, projekt nie rokuje na publikacje w międzynarodowych czasopismach, niejasny cel ogólny i cele szczegółowe

- ciekawy pomysł, ale niedopracowany wniosek w zakresie teorii i metodologii i uzasadnienia pewnych założeń we wniosku
- nie zaplanowano publikacji w renomowanych wydawnictwach
- kwestie etyczne - we wniosku jest mowa o kwestionariuszach, nie ma o nich mowy w planie zarządzania danymi i w kwestiach etycznych, wyniki projektu nie będą miały wpływu poza granicami Polski i jednego z krajów sąsiadujących, niejasny cel
- niewyczerpująca analiza ryzyka
- powierzchowne, można by lepiej opisać uzasadnienie wybranego tematu
- trudne do uniknięcia ryzyko niepowodzenia projektu, niezbyt przekonujący plan ograniczania ryzyka, temat pracy nie ma dużej istoty naukowej, więc wyniki projektu nie zainteresują szerokiej grupy odbiorców
- słaba analiza ryzyka, niezbyt precyzyjna metodologia, niejasność pewnych fragmentów wniosku
- brak powiązania logicznego pomiędzy niektórymi partiami wniosku, nieprzekonujące podejście do tematu, niejasny cel projektu co wpływa na wybór metod i określenie stanu wiedzy, kierownik nie ma dużego doświadczenia w części podjętego tematu – mógł/mogła w tym celu zaplanować interdyscyplinarny zespół
- projekt może być tańszy dzięki analizie publikacji online, wpływ znikomy, brak uzasadnienia dla tłumaczenia tekstów źródłowych, niejasno określony podział prac w zespole, rozbieżności w celach
- niejasna wartość dodana projektu, niejasność w osi czasu, sugerowane zaangażowanie międzynarodowych organizacji